

Nacka Miljövårdsråd

Nacka Miljövårdsråd är en partipolitiskt och religiöst obunden **förening**, grundad 1969, med både enskilda personer och nackaföreningar som medlemmar. Miljövårdsrådet verkar för en god boende-, arbets-, trafik- och fritidsmiljö. Nacka Miljövårdsråd är remissorgan i kommunala planfrågor.

Nacka 2015-05-07

Nacka kommun
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden
Planenheten KFKS 1996/82 214
131 81 Nacka
registrator.plan@nacka.se

Remissvar angående utställning till förslag till detaljplan för Danvikshemsområdet, Sicklaön 37:42 m.fl. fastigheter på västra Sicklaön, Nacka kommun.

Nacka Miljövårdsråd avstyrker förslaget till detaljplan och anser, att nyexploatering av östra husen och södra husen måste utgå ur planen av följande skäl i sammandrag:

- 1.1 Riksintresse för kulturmiljövården åsidosätts
  - 1.2 Dispensvillkor för strandskydd finns ej
  - 1.4 Nacka kommuns kvalitetsprogram för Stockholms norra kust 1999 följs ej
  - 1.5 Riksintresse för nationalstadsparken åsidosätts
  - 1.6 Stockholms vy mot Nacka förfulas än mer
  - 1.7 Behov av rekreationsområde ökar med fler bostäder
  - 1.8 Boendemiljön för nuvarande boende försämras alltför mycket
  - 1.9 Reservatet för östlig förbindelse är inaktuellt och nya förutsättningar gäller
- Dessutom:
- 2.1 Samrådet bör göras om p.g.a. felaktigheter i planhandlingar m.m.
  - 2.2 Kommunikationer till och från Finnbodaberget
  - 2.3 Kvalitetsprogram för planprocessen bör förbättras
  - 2.4 Ev. jävsfrågor och andra oegentligheter bör undersökas
- 3 Ekologiskt byggande

Nacka Miljövårdsråd
<http://www.nackamiljo.se>
ordf@nackamiljo.se

Adress:
c/o Jan Åman
Plommongatan 9
138 31 Älta

I Svenska Dagbladet 2015-04-28, sid. 21 stod en artikel, som beskrev stadsbyggnad i Sverige idag. Den inleds med följande ord:

"Ett tag var det populärt, att tala om Sverige som ett arkitekturens u-land. Så illa är det nu inte.

Men arkitektur har fortfarande en svag ställning i Sverige. Teknik och ekonomi väger tungt när våra livsmiljöer utformas.

I den bästa av världar skulle våra hus och städer, arbetsplatser, sjukhus, skolor och torg utformas med människan i centrum och med största omsorg om kvalitet, konstnärlig gestaltning och långsiktig hållbarhet.

Så ser det som bekant inte alltid ut. Verkligheten är en mer komplex plats, där kommersiella intressen, politiskt rävspel, och tjänstemannainkompetens kan få alla möjliga konsekvenser."

Nacka Miljövårdsråd tycker, att detta projekt på intet sätt speglar den bästa av världar, utan fastmer måste associeras med den verklighet, som ovan beskrivs.

1.1 RIKSINTRESSE FÖR KULTURMINNESVÅRDEN

Danvikshemsområdet ingår i det område utmed kusten, som är klassat som riksintresse för kulturminnesvården. Detta borde enl. vår uppfattning vara tillräckligt för att helt avstyra nybyggnation, och särskilt av sådan art och mängd som förslaget anger.

1.2 STRANDSKYDD

Strandskydd gäller för delar av området. För att exploatering skall kunna tillåtas måste dispens sökas för att upphäva strandskyddet. I och med ny detaljplan återinträder strandskyddet och dispens från detta måste då prövas av länsstyrelsen.

1.3 "KVALITETSPROGRAM FÖR NACKAS NORRA KUST 1999"

Nacka kommun har tagit fram ett dokument, som man benämner "Kvalitetsprogram för Nackas norra kust". Kusten, landskapet, Danvikshems slottsliknande byggnad, den "gröna foten", de stora vattenytorna, bergsbranterna m.m. beskrivs här på ett förtjänstfullt sätt som mycket stora värden för kusten.

I samrådsredogörelsen skriver kommunen bl.a att hänsyn har tagits till att bevara grönområden och orörda bergsbranter i huvudsak. Ny bebyggelse har lagts på den övre nivån och fått en måttfull mänsklig skala och omsorg om detaljutformning.

Vi kan inte hålla med om det, utan tycker att framförallt de östra och södra husen är

mycket dominerande och betydligt försämrar miljön för boende i seniorhuset. Utsikten från farleden kommer också att störas.

Vi anser att planerad exploatering står i strid med "Kvalitetsprogrammet för Nackas norra kust" och har svårt att förstå, hur man så kan ignorera intentionerna i dokumentet.

1.4 NACKA KOMMUNS ÖVERSIKTSPLAN ÅR 2012

Vi beklagar, att området på platån norr om seniorhuset i översiktsplanen från 2012 ändrats till tät stadsbebyggelse, men vill påminna om att översiktsplanen föreskriver, att även tät stadsbebyggelse skall ha tillgång till grönområden, samt att stadsarkitekten redan i planförslaget från 1988 påpekar vikten av att området bevaras som naturmark.

F.ö. är hela planområdet betecknat som kulturvärde och riksintresse.

Att "parvillorna" nu är borttagna ur planen tycker vi är bra, men vänder oss mot, att i stället flerfamiljshusen fått ökat våningsantal samt att en parkeringsplats på 28 p-platser, som avses betjäna SLG-huset, flyttats från Finnbodavägen och tryckts in på den välbehövliga rekreationsytan på norra platån.

Planenheten anser, att det numera är "resurseffektivt att bebygga platån", eftersom marken blivit mer attraktiv och dyrbar. Vi anser att riksintresseklassningen är till för att förhindra exploatering, och att sådana ekonomiska argument inte är relevanta i ett sådant sammanhang.

1.5 RIKSINTRESSE FÖR NATIONALSTADSPARKEN

Om man från Nationmalstadsparken, dvs. Djurgården blickar ut mot Nackas kust möter en nedslående vy. Kompakta bostadsbyggnader av medioker arkitektonisk kvalitet står alldeles vid stranden. Henriksdals trista kompakta huskomplex av "miljonprojekt"-karaktär dominerar landskapsbilden bakom och i Finnboda planeras många bostadskomplex, även ute i vattnet och på Kvarnholmen och Nacka strand planeras och pågår en kraftig exploatering ända ned till stranden. Allt detta förstör i hög grad upplevelsen av vattenvyn mot Nacka från Djurgården.

”Inom Nationalstadsparken får inte tillkommande anläggningar eller åtgärder skada det historiska landskapets natur- och kulturvärden”.

I samrådsredogörelsen skriver kommunen: Riksintresset för nationalstadsparken innebär framförallt, att hänsyn skall tas när ny bebyggelse tillkommer inom Nationalstadsparken.

Vi anser att Nacka såsom granne till Nationalstadsparken också har ett stort ansvar för att bibehålla och förbättra dess avsedda karaktär. Vi kan inte se annat än att Nackas stadsplanerare tar ett mycket litet ansvar för detta genom den pågående hårdexploateringen av Nackas norra kust.

Planenheten anser att "Nationalstadsparen har beaktats i planeringen och att Nacka kommun känner ett ansvar för detta.

Vi kan inte instämma i detta och företrädare för Ekoparken är mycket negativa till de byggnationerna i detta och flera projekt längs Nackas norra kust.

1.6 STOCKHOLMS VY MOT NACKA

En av Stockholms främsta visuella kvaliteter anses ju av många människor från alla länder vara dess läge vid vattnet, med de många öarna och de långa stränderna bevuxna med träd och annan grönska. Vyerna från stränderna i centrala Stockholm är av mycket högt värde. Blickar man ut mot skärgården möts man dock tyvärr av det iögonenfallande förfulande och dominerande byggnaderna på Henriksdalsberget, och Nackas ambitioner, som redan påbörjats i stor skala, är ju att hårt exploatera även norra kustens stränder med början från Saltsjökvamn, vidare i Danvikshemsprojektet, Kvarnholmen och Gäddvikens stränder, Nacka strand ... Vid bl.a. Finnboda och Ryssviken kommer man till och med att ta vattenytan i anspråk för bostadsbyggande.

Vi anser att detta är helt fel och ödelägger Stockholms karaktär och unika skönhetsupplevelser. Exploatering av Danvikshemsområdet vore en fortsättning på denna ödeläggelse särskilt sett från Djurgårdssidan.

Vi motsätter oss därför föreslagen detaljplan.

1.7 BEHOV AV REKREATIONSOMRÅDE

Nacka Miljövårdsråd anser att området inte skall bebyggas med några nya bostadshus, utan istället iordningställas till ett attraktivt välbehövligt parkområde.

Främsta skälet till detta är områdets unikt fina läge, högt vid stranden av Stockholms inlopp med mycket välbevarad natur och delvis ännu oförstörd kulturmiljö. De oerhört fina vyerna både ut mot skärgården, mot Djurgården och in mot Stockholms centrum.

I samrådsredogörelsen skriver kommunen bl. a., att de minskade friytorna kommer att kompenseras med ordnade ytor för rekreation och utevistelse, samt att de mest värdefulla rekreationsytorna finns på seniorhusets södra gård.

Nacka Miljövårdsråd anser att hela området redan idag är otillräckligt för boende äldre i Danvikshem och Seniorbostadshuset. Människor dessutom av den kategorin, att man har svårigheter att komma till andra områden för naturupplevelser än just detta, främsta på grund av närheten och även att marken är relativt plan. Med den föreslagna tillkommande exploateringen medförande över 100 nya lägenheter, kommer dessa ytor att bli ännu mer otillräckliga. Den mycket kraftiga exploatering som pågår och planeras i närområdet gör ju behovet av detta rekreatiomsområde än större. Rekreationsvärdet på Seniorhusets södra gård, som kommunen anger som mest använd och värdefull kommer ju avsevärt att minska genom de dominerande södra husen, som kommer att reducera såväl yta, trivsel, utsikt som solljus. Ytterligare rekreatiomsytor kommer att försvinna för bilparkeringar vid de nya husen.

Man måste ha i åtanke, att en yta för den kategori av boende som vi här talar om måste vara ganska plan för att kunna användas för rekreation, varför tillgängliga ytor för rekreation minskar.

Totalt 80 st. bilparkeringsplatser på marken planeras, vilket naturligtvis reducerar ytor för rekreation betydligt. En bättre lösning anser vi vara, att skapa parkeringsplatser i parkeringsgarage. Behov av parkeringsplatser borde även kunna reduceras genom bilpooler, som säkert är en attraktiv lösning för aktuell kategori av boende.

1.8 NYA BYGGNADER

Nacka Miljövårdsråd har tidigare inte haft invändningar mot att bygga vårdplatser för gruppboendet vid Övre Varis. Syfte och funktion tycker vi är vällovligt. Dock måste vi konstatera, att detta strider mot Kvalitetsprogrammet för Nackas norra kust genom ingrepp i "gröna foten". Försiktigtvis har man från gestaltningsprogrammet 2011 nu ändrat bilden av husen till svartvitt, där husen framträder mycket diskret i den omkringliggande "svarta grönskan". Vill man dölja påverkan på "gröna foten"? I detta område har enl. uppgift avverkningar redan gjorts. Vi undrar vem, som har tillåtit detta. Husen kommer även att vara störande för närliggande bostadshus.

Vi har inga invändningar mot ett hus för "vårdboende" i södra slänten.

Enl. uppgift är berget på planområdet av dålig beskaffenhet, varför det är riskfyllt med sprängningsarbeten, dels ur hållfasthetssynpunkt (med sättningar i befintlig bebyggelse) men även ur naturvårdssynpunkt på grund av avvattningar från känsliga områden. En noggrann geologisk undersökning av berget tycker vi krävs innan sprängning och exploatering kan planeras.

Kommunens övergripande bedömning i miljöredovisningen "att detaljplaneförslaget inte innebär en betydande miljöpåverkan" kan vi inte instämma i.

Därför anser vi att övriga föreslagen nybyggnation inte får komma till stånd. I stället skall marken iordningställas som natur- och parkmark. Motivering, se punkt 1.7 ovan.

Vi anser att exploateringsgraden fortfarande är för hög och är ganska trötta på att åter se den mycket vanliga metoden användas även här, nämligen att först föreslå ett orimligt förslag, som man efter mångas protester minskar en aning och sedan påstår sig ha tagit hänsyn till invändningar och synpunkter.

Om man nödvändigtvis skall exploatera för nya bostäder, tycker vi att detta får göras med ett mindre antal bostäder i slutningen söder om Seniorhuset. Vi förordar i så fall Finnbodaberget boendeförenings tidigare förslag till bebyggelse, som framtagits av arkitekt Kerstin Gåsste. Vi tycker att detta förslag innebär en mycket god lösning på tillbyggnad av bostäder. Den skulle ge en god boendekvalité i de nya husen och kraftigt minska störningarna för boende i seniorbostadshuset i jämförelse med de föreslagna söderhusen. En större påverkan på bergsslänten tycker vi kan vara värd att offra, särskilt som marken där östra husen planeras inte behöver förstöras.

De södra husen ligger nära det befintliga Seniorhuset ca 17-18 meter. Ny parkering ligger 14-15 meter från närmsta uteplats. Den tänkta bebyggelsen tar solen och utblicken mot

naturen för de lägst belägna bostäderna. Höjden för dessa hus är 20 meter eller mer över den befintliga vändplanens och gångvägens nivå. Det befintliga huset har ingen parkering intill entréerna men nu behövs tydlig parkeringsytta inne i området. Tidigare har biltrafiken hållits på en låg nivå vid Seniorhuset men nu planerar kommunen för ett utökat bilsamhälle här som på andra håll i kommunen. Nacka Miljövårdsråd finner inte att detta kan betraktas som en trädgårdsstad. Snarare blir det en före detta trädgårdsstad. Detta är bara ett exempel av flera på de negativa konsekvenser som förslaget ger.

Den bästa placeringen av nya bostäder anser vi vara nedanför södra sluttningen. Infart kan då göras från finnodaområdet. Marken söder om husen är reserverad för arbetstunnlar vid det eventuella byggandet av Österleden i framtiden. Vi är övertygade om att marken räcker till även för att placera södra husen nedanför berget.

Se f.ö. kap.2.3 som behandlar lokaliseringen av en ev. "Östlig förbindelse", som med största sannolikhet kommer att gå under Kvarnholmen och alltså inte alls kommer att inkräkta på Danvikshems omgivning.

I samrådsredogörelsen skriver kommunen att länsstyrelsen delar planenhetens uppfattning, att förslaget inte innebär betydande miljöpåverkan.

Vi anser att en betydande miljöpåverkan är uppenbar och hänvisar till punkt 1.9. nedan ang. länsstyrelsens uttalanden.

Nacka Miljövårdsråd anser, att ytterligare ett skäl att göra om samrådet med en ny detaljplan är de dåliga bostadslösningarna, som presenterats och de nya förutsättningar som uppkommer i och med att "Östlig förbindelse" sannolikt ej påverkar Danvikshemsområdet.

1.9 RESERVATET FÖR ÖSTLIG FÖRBINDELSE ÄR INAKTUELLT OCH NYA FÖRUTSÄTTNINGAR GÄLLER

Östlig förbindelse utreds återigen. Nacka Miljövårdsråd har i tidigare omgångar avvisat detta vägprojekt och är fortsatt negativ till detsamma. Reservatet för tunnel under seniorhuset har tillkommit för att möjliggöra en fortsättning via sänktunnel under Strömmen. Denna sänktunnel har visat sig dyr och osäker och de senaste utredningarna pekar på ett läge betydligt längre österut för att möjliggöra tunnel i berg hela sträckningen.

Denna nya förutsättning påverkar möjligheterna att bygga i området på flera sätt. Vissa ytor behövs inte längre för upplag och möjligheterna att bygga längre ned på slänten i områdets södra del ökar. Om man vill bygga i området bör det ske på annat sätt än enligt det aktuella utställda förslaget. Därför bör kommunen i vilket fall avvakta med utbyggnaden och avvisa det aktuella förslaget.

2.1 PLANHANDLINGAR - FELAKTIGA OCH VILSELEDANDE

Nacka Miljövårdsråd har ju genom åren studerat planhandlingar för åtskilliga stadsplaneärenden. Några gånger har vi i remissvar påpekat, att vi är mycket besvikna på,

att vi i dessa så många gånger upptäckt felaktigheter, missledande, förskönande och manipulerande beskrivningar, otydliga kartor samt förskönande och missvisande perspektiv och bildmaterial. Tyvärr ser vi detta upprepas även i detta ärende och även i denna senaste samrådsfas.

Generellt måste man konstatera, att även här många dokument ofta beskriver en mycket hög ambition, att ta hänsyn till kultur- och naturmiljö, riksintressen och allmänhetens behov av en god miljö m.m. Bedömningar och lösningar går dock sedan många gånger stick i stäv mot skrivningarna i särskilt de övergripande dokumenten.

I detta ärende kan vi bara nämna de felaktiga perspektiven i gestaltningsprogrammet och det saknade perspektiven från t.ex. Finnbodaområdet. Många av perspektivritningarna i förslaget är gjorda i ett flygperspektiv, vilket vi anser vara tämligen ointressant för de boende. Varför visar man inte hur de nybyggda husen kommer att se ut från marknivån? En förbättring i detta avseende har skett sedan samråd nr. 2, men ett markperspektiv från Kvarnholmsvägen och Finnbodaområdet, vilket skulle ge gett en rättvisande bild av hur kraftfullt de södra husen skulle dominera landskapsbilden vågar man sig tydligen inte på. Ett obligatoriskt perspektiv borde ju ha varit att visa vyn **från** seniorhuset i marknivå åt söder, för att visa södra husens påverkan.

Många fler likvärdiga exempel finns. Ingen bild visar den pågående och planerade mycket stora exploateringen i Danvikshems omedelbara grannskap – Finnboda slututbyggt, Danvikslösen, Kvarnholmen, Saltsjökvarn. Det är mer regel än undantag att planprojekt i Nacka delas upp i mindre områden och varje område beskrivs enligt planerad byggnation (men förskönad) medan omgivningen beskrivs som den såg ut igår.

En normal läsare utan kännedom om Nacka kommuns exploateringsplaner blir då övertygad om att planerad exploatering får ganska liten påverkan på en glest exploaterad omgivning.

I samrådsredogörelsen skriver kommunen om detta: ... Något krav på redovisning av omkringliggande områden finns ej...

Nacka Miljövårdsråd tycker då, att en sådan redovisning är betydligt viktigare än de många redovisningarna av i och för sig viktiga detaljer såsom gatlyktor, cykelställ, markstenar m.m. samt träd på fält av missvisande storlekar, som absolut inte får plats på något utrymme inom planområdet.

En bild i flygperspektiv visas ändå i gestaltningsprogrammet över planområdet samt omkringliggande områden. Här är dock många områden obebyggda, där hus har stått många år och beslutad ny exploatering på andra områden visas ej.

Då detta förekommer ofta kan vi inte uppfatta det på annat sätt än att det är en medveten strategi för exploatörer i samarbete med Nacka kommun för att försöka dölja konsekvenserna av sina exploateringsplaner.

Planeringsarbete för omvandling av SLG-huset pågår enl. uppgift. C:a 28 p-platser, enl. tidigare plan belägna i svackan på Finnbodavägen har nu flyttats till platån norr om Seniorhuset och tar där mark för rekreativ ändamål. Detta samt då flera andra funktioner kan befaras p.g.a. kommande krav från SLG-huset.

På grund av felaktiga planhandlingar och en bristfällig hänsyn till synpunkter från boende i seniorhuset samt att SLG-huset ej ingår i denna plan anser vi, att samrådsprocessen måste göras om, och då med korrekta underlag, som inkluderar SLG-huset och beskriver en framtida verklighet på ett korrekt sätt samt en ordentlig samverkan med de boende i seniorhuset.

2.2 KOMMUNIKATIONER TILL OCH FRÅN FINNBODABERGET

Planförslaget föreslår, att den inre förbindelsegång, som idag används för att bekvämt komma till och från busshållplatsen vid Danvikshemsvägen stängs av för boende i Seniorhuset. Enl. vår information var användningen av denna passage en förutsättning för bygglov för Seniorhuset, och i så fall kan det enl. vår uppfattning inte tas bort.

Föreslagen lösning, att gamla människor skall behöva gå 600 m på Finnbodavägen, ofta i mörker och dåligt väder, med dess branta backar tycker vi är absurd.

Vi tycker, att kommunen skall kräva, att förbindelsegången måste hållas öppen och att även området utomhus ej stängs för passage för boende i Seniorhuset och ev. tillkommande hus.

2.3 KVALITETSPROGRAM FÖR PLANPROCESSEN

Nacka kommun genomför enligt vår erfarenhet många enkäter bland allmänhet och direkt berörda över olika verksamheter, såsom barn- och äldreomsorg, skola m.m. Detta tycker vi är mycket lovvärt och utgår från att enkätresultaten utgör underlag i en kontinuerlig kvalitetsförbättringsprocess.

Vi har efterlyst, att en kontinuerlig kvalitetsförbättringsprocess också införs i stadsplaneprocessen. Planenheten har svarat, att man tillämpar en sådan, men vi måste tyvärr konstatera, att vi har svårt att se resultatet av en sådan i samrådshandlingarna.

Även stadsplaneprocessens resultat d.v.s. samhällsutformningen bör vara föremål för kvalitetsarbetet och kommuninvånarnas värderingar inhämtas för återmatning till kommande projekt. Vi anser att en stor förbättringspotential på detta område finns och hoppas att ett sådana förbättringsarbeten pågår.

2.4 JÄVSFÖRHÅLLANDEN OCH KOMMUNAL BESLUTSPROCESS

I tidigare planärenden har vi fått erfa, att jävsförhållanden åberopats. I vissa fall har ledamöter i områdesnämnd m.m. betraktats som jäviga på grund av att de engagerat sig i ett lokalt planärende. Att enbart detta är en orsak till jäv, anser vi vara fel och helt strida mot intentionerna att uppmuntra och använda engagemang och lokala kunskaper.

I Danvikshemsärendet har ju tidigare beslutsprocessen för bl. a. upphävande av strandskydd och riksintressefrågorna överflyttats till länsstyrelsen i Uppsala på grund av jävsförhållanden mellan Stiftelsen Danviks Hospital (som har intresse att exploatera området) och länsstyrelsen i Stockholm.

Länsstyrelsen i Uppsala har dock enl. uppgift inte gjort någon egen utredning av ärendet och inte ens besökt platsen för inspektion. Vi har därför anledning att misstänka, att jävsförhållanden fortfarande föreligger, och tycker att åtgärder måste vidtagas för att i verkligheten undanröja ev. jävsförhållanden.

Vi ställer oss också mycket undrande till, hur Nacka kommun i detta område, som är av riksintresse för kulturminnesvården, tidigare kunnat föreslå nybygge av en modern privatvilla och nu vilja upphäva strandskyddet för en privat lägenhet. Kommunen anger ju själv, att detaljplanens syfte är att upprätthålla ett skydd för riksintresset samt att kraven på nytillkommande bebyggelse är stora när det gäller gestaltning och anpassning till landskapsbilden.

Vi efterlyser en redogörelse över hur detta förslag initierats inom Nacka kommun, beslutsprocessen för detsamma, samt om ev. några jävsförhållanden eller andra oegentligheter har förelegat.

Enl. samrådsredogörelsen har kommunen inget intresse av att undersöka detta utan hänvisar till att man kan ta del av offentliga handlingar. En metod, som vi anser knappast kan leda till någon klarhet.

3. EKOLOGISKT BYGGANDE

För de byggnationer som kommer till stånd anser Nacka Miljövårdsråd att kommunen måste ställa krav på ekologiskt byggande. Energieffektivitet, grönytefaktor, klimatpåverkan, transportbehov m.m. bör beaktas, och möjligheterna att utnyttja solenergi, berg- och sjövattnvärme undersökas. Dagvatten måste renas och tas om hand på ett miljövänligt sätt.

För Nacka Miljövårdsråd

Jan Åman
(ordförande)

Detta remissvar har lagts ut på webben under adress:

<http://www.nackamiljo.se/yttrdanvikshem2.pdf>

Nacka Miljövårdsråd
<http://www.nackamiljo.se>
ordf@nackamiljo.se

Adress:
c/o Jan Åman
Plommongatan 9
138 31 Älta